

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра педагогіки і методики технологічної та професійної освіти

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

з навчальної дисципліни
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності “А4 Середня освіта (Технології)”
(014 Середня освіта (Трудове навчання та технології))
за освітньою програмою Середня освіта (Технології)
(Середня освіта (Трудове навчання та технології))

Укладачі:

доктор педагогічних наук,
професор **Стешенко В.В.**

кандидат педагогічних наук,
Пшеничний М. В.

Дніпро–Слов’янськ, 2025

УДК 001.89:62(075.8)

С79

Друкується за рішенням вченої ради
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
(протокол №10 від 30.06.2025 р.)

Рецензенти:

Цина А. Ю. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, м. Полтава.

Хижняк І. А. – доктор педагогічних наук, доцент декан Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», мм. Дніпро–Слов’янськ.

Відповідальний за випуск **Бондаренко В. І.**

Методичні вказівки до виконання курсових робіт з навчальної дисципліни «Методика навчання технологій» / для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «А4 Середня освіта (Технології)» («0.14 Середня освіта (Трудове навчання та технології)») / автори-укладачі: В. В. Стешенко, М. В. Пшеничний. Дніпро–Слов’янськ, 2025. 39 с.

У Методичних вказівках розкрито мету та основні завдання курсових робіт з дисципліни «Методика навчання технологій», приведено їх тематику і рекомендовані навчально-методичні матеріали щодо написання, представлено послідовність виконання та оформлення окремих розділів курсових робіт, порядок їх захисту і критерії оцінювання.

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності А4 Середня освіта (Технології), а також спеціальності «0.14 Середня освіта (Трудове навчання та технології)». Можуть бути використані вчителями закладів середньої освіти та викладачами педагогічних університетів.

УДК 001.89:62(075.8)

© В. В. Стешенко, 2025

© М. В. Пшеничний, 2025

© ДДПУ, 2025

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Мета та основні завдання курсової роботи	6
2. Тематика курсових робіт	7
3. Навчально-методичні матеріали за темами робіт	8
4. Порядок виконання курсової роботи	9
4.1. Загальні рекомендації до написання курсової роботи	7
4.2. Послідовність опрацювання літературних джерел	11
4.3. Послідовність написання вступу до курсової роботи	13
4.4. Послідовність опису педагогічного експерименту в курсовій роботі	17
5. Правила оформлення курсових робіт	17
6. Оформлення бібліографічних посилань в тексті роботи	18
7. Порядок захисту курсових робіт	19
8. Шкала оцінювання курсової роботи	21
Замість висновків	23
Список використаних джерел	24
Додатки	25
Додаток А. Індивідуальне завдання на курсову роботу (форма)	25
Додаток Б. Тематика курсових робіт	26
Додаток В. Рекомендована література до виконання курсових робіт з дисципліни «Методика навчання технологій»	29
Додаток Г. Програма виконання дослідження за завданням курсової роботи	35
Додаток Д. Зразок титульної сторінки курсової роботи	36
Додаток Ж. Зразок бібліографічного опису використаних літературних джерел	37

ПЕРЕДМОВА

Курсова робота – один із видів індивідуальної роботи студентів навчально-дослідницького, творчого чи проєктно-конструкторського характеру, який має на меті завершення вивчення циклу або однієї провідної дисципліни/освітнього компонента. Курсова робота з дисципліни «Методика навчання технологій» передбачена освітньо-професійною програмою та навчальним планом підготовки бакалаврів, які здобувають спеціальність А4 Середня освіта (Технології) / 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології), і є окремим заліковим кредитом, що оцінюється (визначається рейтингом) як самостійний вид навчальної діяльності студента.

Пропоновані Методичні вказівки до виконання курсових робіт з навчальної дисципліни «Методика навчання технологій» складено відповідно до Закону України «Про освіту» (2017), Закону України «Про вищу освіту» (2014), Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020), Концептуальних засад технологічної освітньої галузі (Проєкт, 2025), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року (2016), Концепції розвитку педагогічної освіти (2018), Державного стандарту базової середньої освіти (2020), Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), Положення «Про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»», Положення «Про розроблення навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»» [7], навчальної програми з дисципліни «Методика навчання технологій» (2025).

У процесі виконання курсової роботи студенти мають набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу *на рівні базової середньої освіти*.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

СК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Предметні компетентності:

ПК15. Здатність до дослідження рівня навчальних досягнень учнів у процесі предметно-перетворювальної навчальної діяльності, педагогічної ефективності методичних розробок, вивчення, узагальнення та розповсюдження передового педагогічного досвіду та до оформлення результатів науково-методичної роботи.

ПК16. Здатність забезпечувати якість освітнього процесу відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, опанувати теоретичну, практичну і методичну готовність студентів до організації і проведення урочної і позакласної технологічної підготовки здобувачів загальної середньої освіти.

У процесі виконання курсової роботи студенти мають продемонструвати такі ***практичні результати навчання:***

ПРН 1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

ПРН 3. *Називає* і *аналізує* методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; *класифікує* форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; *критично оцінює* результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 7. *Демонструє* знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), *оперує* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

ПРН 9. *Застосовує* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

ПРН 12. *Аналізує* власну педагогічну діяльність та її результати, *здійснює* об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН 13. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, *обґрунтовує* необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 14. *Уміє інтегрувати* в освітній процес знання про основні історичні етапи становлення України як держави та особливості розвитку української культури; усвідомлено формувати у здобувачів розуміння цінності незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України, громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина; *цінувати* різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, взаємоповаги, діалогу та співробітництва.

ПРН30. *Застосовує* знання фундаментальних основ наук, які забезпечують реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти, *пояснює, узагальнює, співставляє* інформацію із різних наук.

ПРН35. *Вирішує* завдання управління якістю освітнього процесу відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти; *забезпечує* теоретичну, практичну і методичну готовність майбутніх учителів технологій до моделювання навчально-виховного процесу з урахуванням індивідуальних особливостей учнів; *здійснює* моніторинг рівнів навчальних досягнень здобувачів загальної середньої освіти.

1. МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Метою курсової роботи з дисципліни «Методика навчання технологій» полягає у забезпеченні формування у студентів основ методичної та науково-дослідної компетентності з методики навчання технологій учнів закладів середньої освіти.

Завданнями курсової роботи з методики навчання технологій є:

- формування у студентів мотивації до майбутньої професійної педагогічної діяльності у якості вчителя трудового навчання основної школи;
- набуття досвіду із застосування знань з методики трудового навчання, технологій та креслення при вирішенні освітніх завдань у середній школі, зокрема з розробки власних методичних матеріалів;
- поглиблення, узагальнення та закріплення знань з дисципліни «Методика навчання технологій»;
- розвиток у студентів особистісних якостей, зокрема методичного мислення, здібностей узагальнювати та класифікувати отриману інформацію для розв'язання конкретних практичних завдань, креативності тощо.

2. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

У відповідності з метою та завданнями тематика курсових робіт з дисципліни «Методика навчання технологій» повинна:

- відповідати практичній діяльності вчителя технологій (трудового навчання, креслення) та змісту навчальної програми;
- сприяти вирішенню питань удосконалення освітнього процесу з навчального предмета;
- включати елементи теоретичних або експериментальних досліджень, які мають безпосереднє відношення до методики навчання технологій, трудового навчання та креслення.

Курсові роботи можуть представляти собою:

- 1) самостійне дослідження, пов'язане з вирішення проблем удосконалення технологічної освіти учнів закладів середньої освіти;
- 2) дослідження можливостей використання нових технологій, методів і засобів навчання в процесі викладання окремих тем, або розділів шкільного курсу «Технології»;
- 3) розробку та виготовлення оригінальних дидактичних засобів, конструкцій приладів, інструментів і пристроїв, направлених на підвищення ефективності освітнього процесу.

Роботи *першого* напрямку передбачають наявність короткого опису актуальності проблеми, формулювання мети, завдань і робочої гіпотези дослідження, а також його предмета і об'єкта. Обов'язковим в них є експериментальне дослідження, яке має засвідчити правильність зроблених припущень. Висновки повинні містити коротку інтерпретацію одержаних результатів і визначати область їх практичного застосування в навчальному процесі.

Другий тематичний напрям передбачає наявність у роботі короткого психолого-педагогічного обґрунтування доцільності застосування передового педагогічного досвіду або нових методів і засобів навчання учнів технологіям порівняно з уже відомими в педагогічній науці, детальний опис пропозицій, що вносяться на прикладі вивчення конкретного навчального питання, а також експериментальних даних, які підтверджують переваги запропонованого в порівнянні з традиційним.

Третій напрям робіт слід супроводжувати пояснювальною запискою з обґрунтуванням необхідності та доцільності виконаних зразків обладнання, їх переваг у порівнянні з відомими аналогами, а для дидактичного матеріалу – опис експерименту, в результаті якого має бути доведена педагогічна ефективність його використання.

Специфіка робіт кожного тематичного напрямку передбачає самостійний аналіз не менше 15 літературних джерел з обраної теми.

Тематика курсових робіт з дисципліни «Методика навчання технологій» затверджується на засіданні відповідної кафедри на початку семестру, в якому вона виконується. Теми курсових робіт видаються студентам з урахуванням їх інтересів і здібностей як за номером залікової книжки, так і за власним

бажанням студента. Окрім того, запропоновані в Методичних рекомендаціях теми можуть уточнюватися науковим керівником.

Обрану тему курсової роботи студент узгоджує з керівником, одержує на неї індивідуальне завдання (додаток А) та реєструє її на кафедрі. Подальші зміни теми допускаються лише у виняткових випадках по мотивованій заяві студента з дозволу завідуючого кафедри.

Теми за номером залікової книжки згруповані у п'ять напрямів (від 0 до 4 з повтором від 5 до 9), які містять по 10 тем:

- 1) За принципами навчання учнів технологіям (№0/5);
- 2) За методичними умовами вивчення учнями окремих розділів навчальної програми (№1/6);
- 3) За методичними умовами застосування на уроках освітніх технологій (№2/7);
- 4) За методичними умовами розвитку в учнів на уроках технології ключових компетентностей (№3/8);
- 5) За методикою організації окремих етапів уроків технологій (№4/9).

Вибір теми за номером залікової книжки здійснюється наступним чином: за передостанньою цифрою номера залікової книжки визначається напрям курсової роботи, а за останньою – тема.

Тематика курсових робіт представлена у додатку Б.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЗА ТЕМАМИ РОБІТ

Для написання курсової роботи слід використовувати наступну джерельну базу:

– державні документи в галузі освіти та науки в Україні, офіційні, директивні документи (програми, накази, методичні листи Міністерства освіти і науки);

– навчальні посібники з педагогіки, теорії та методики навчання технологій, методики виховної та позакласної роботи;

– статті з фахових наукових видань: наукових збірників (Проблеми трудової і професійної підготовки; Вісник ДДПУ: збірників наукових праць серії: Технологічна та професійна освіта; Гуманізація навчально-виховного процесу та ін.), періодичних видань (Трудова підготовка в закладах освіти, Рідна школа та ін.);

– методичні розробки для вчителів;

– монографічні дослідження науковців;

– шкільна навчальна та технічна документація;

– передовий педагогічний досвід тощо.

Рекомендована література до виконання курсових робіт з дисципліни «Методика навчання технологій» приведена в додатку В.

4. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні рекомендації до написання курсової роботи

На виконання курсової роботи з дисципліни «Методика навчання технологій» студенту відводиться один кредит ECTS (30 академічних годин). Конкретні терміни виконання курсової роботи визначаються графіком навчального процесу. Підготовка курсової роботи здійснюється за графіком, встановленим кафедрою, узгодженим із студентом і затвердженим керівником. Студент, який не захистив курсову роботу, до складання іспиту з теорії та методики навчання технологій не допускається.

Курсова робота потребує систематичної роботи, пов'язаної з читанням, виконанням підготовчих записів і їх осмислення. Для підготовки курсової роботи доцільно виділити спеціально один день на тиждень.

Щоб правильно та раціонально розподілити час та сили, слід чітко уявити етапи виконання роботи.

I-й етап. На основі цих роздумів необхідно скласти робочий план у самій загальній формі. Такий чорновий план допоможе при читанні літератури зосередити увагу на головному, організувати самоконтроль.

II-й етап. Вивчити літературу, проаналізувати її та дослідити обране питання на практиці.

Вивчення літератури є обов'язковою початковою стадією будь-якої наукової роботи, у тому числі й студентської. Добір літератури з теми та її вивчення допоможе познайомитись із сучасним станом питання та дозволить виконати роботу на сучасному науковому рівні. При доборі літератури корисно дотримуватись принципу „від загального до конкретного”, та познайомитись спочатку з коротким і загальним викладом питання. Для цього слід звернутись до відповідних статей педагогічної енциклопедії, педагогічного словника та педагогічних бюлетенів. При опрацюванні літератури особливу увагу необхідно звернути на історичний аспект питання, що вивчається, та ознайомитись з працями педагогів-класиків у хрестоматіях.

Для того, щоб обрати книгу чи статтю, студент повинен користуватись бібліографічними посібниками, а також бібліографічними посиланнями у науковій літературі.

Методика вивчення літератури передбачає:

- загальне ознайомлення зі змістом книги;
- збір додаткового матеріалу з питання;
- пошук та засвоєння наукових термінів, означень, понять;
- підбір доказів;
- опрацювання значимості авторських думок;
- вироблення власного ставлення до змісту книги чи статті.

У курсовій роботі повинні бути відображені питання теорії технологічної освіти, досягнення педагогіки та психології, наукове обґрунтування обраних шляхів і методів виконання порушених завдань.

III-й етап – експериментальне дослідження. Проведення експериментального дослідження передбачає організацію та проведення педагогічного експерименту з теми курсової роботи, збір і накопичення фактів, обробку та аналіз зібраних матеріалів, формулювання висновків і практичних рекомендацій.

Експериментальне дослідження починається з вивчення стану питання на практиці, що здійснюється методом цілеспрямованих спостережень у школі. Для цього необхідно скласти план спостережень, перелік питань, які необхідно розв'язати в школі. Для вивчення стану питання можна використовувати різні методи: анкетування, бесіда, спостереження за роботою учнів і вчителів, аналіз педагогічної документації, педагогічний експеримент.

У результаті перевірки та аналізу накопичених фактів робляться висновки та складаються практичні рекомендації.

IV-й етап – викладення зібраного матеріалу та оформлення курсової роботи.

Викладення матеріалу в курсовій роботі підпорядковується визначеному у вступі предмету дослідження.

Мова і стиль текстової частини курсової роботи мають підпорядковуватися особливостям письмової наукової мови, характерною особливістю якої є формально-логічний спосіб викладення матеріалу. Текст курсової роботи повинен характеризуватися завершеністю і цілісністю та відповідати вимогам культури наукової мови: точності, ясності і стислості. Основне місце в тексті курсової роботи повинні займати форми недоконаного виду дієслова теперішнього часу (наприклад: „У цій роботі розглядаються ...”). Також для уникнення категоричності висловлювань (особливо при демонструванні власної позиції) рекомендується вживати наступні вислови: „вірогідно”, „можливо”, „на нашу думку” тощо. Обов'язковою умовою об'єктивності викладення матеріалу є вказівка на те, яким є джерело, ким висловлена думка, кому належить той чи інший вислів. У тексті курсової роботи ця умова може бути реалізована за допомогою використання спеціальних слів і словосполучень: „на нашу думку...”, „згідно із...”, „за результатами...” тощо. Виклад тексту курсової роботи, як правило, ведеться від третьої особи, оскільки увага зосереджена на змісті та логічній послідовності тексту, а не особі автора. Іноді вживається форма першої особи множини займенників.

Вимоги до оформлення курсової роботи представлено в розділі п'ять.

V-й етап – подання завершеної роботи на кафедру, її реєстрація та отримання рецензії наукового керівника.

VI етап – захист курсової роботи (описано в розділі шість).

Програму виконання дослідження за завданням курсової роботи представлено в додатку Г.

4.2. Послідовність опрацювання літературних джерел

Робота над літературними джерелами здійснюється також у кілька етапів

Етап перший. Вивчення змісту літературних джерел доцільно починати з попереднього ознайомлення: перегляду вступу, змісту, додатків, висновків, списку використаної літератури. У вступі автор здебільшого формулює завдання свого дослідження, прогнозує метод викладення матеріалу. Зміст знайомить із загальним планом книги.

Етап другий. Після попереднього ознайомлення слід приступити до первинного читання, основна мета якого – зрозуміти зміст книги чи статті в цілому. Наступним етапом є повторне читання, в результаті якого встановлюються основні положення, відбираються типові факти, відбивається оволодіння науковою термінологією, аналізуються схеми, таблиці та інше, а також дається оцінка.

У процесі роботи з книгою чи статтею необхідно робити виписки (нотатки). Нотатки слід виконувати на окремих аркушах (картках), залишаючи поля з одного боку. Якщо при роботі з книгою чи статтею виписка робиться дослівно, то цей зміст беруть у лапки та на полях вказують сторінку, щоб у подальшому мати можливість використати як цитату. Свої роздуми доцільно записувати на полях, щоб відокремити їх від думок автора книги чи статті.

Нотатки дозволяють зберегти фрагменти документів та наукової літератури, які згодом планується використати у тексті курсової. Нотатки виконують на окремих картках, намагаючись дотримуватися принципу “один сюжет – один аркуш”. Дослідникам дуже допомагає звичка зазначати у верхній частині картки джерело, з якого походить матеріал, а на полях – “ключове слово”, що допомагає пригадати, якій події, сюжетові чи особі присвячено даний фрагмент. Ще більше зусиль і часу варто затратити на зберігання бібліографічної інформації. До бібліографічної картки (зазвичай вона менша і виготовляється із цупкого паперу або картону) вносять відомості про автора, повну назву видання, типографську інформацію, а також локалізацію книги – бібліотеку чи приватну збірку в якій вона зберігається. Остання інформація виявиться дуже важливою, якщо виникне необхідність повторно звернутися до певних джерел, наприклад, щоб уточнити цитату.

Етап третій. Після збору матеріалу переходять до його аналізу, що передбачає сортування та критичну оцінку знайденої інформації. Важливо дотримуватися певної техніки такого дослідження, яка дозволяє досягти економії часу та зусиль. Передусім потрібно встановити наукову цінність кожної окремої позиції зібраної літератури (не лише «універсальну», а швидше цінність щодо конкретної теми та завдань роботи). Ця цінність визначає і порядок аналізу цієї літератури. Одночасно, слід мати на увазі що новіші праці, як правило, є повнішими і точнішими.

Звернення до праць інших авторів є абсолютно універсальною практикою. Таким чином можна продемонструвати, що ми поділяємо думку відомих та авторитетних дослідників. Можна використати працю відомого

автора як приклад – такий підхід є особливо продуктивним, коли порівнюємо дві і більше позиції. Звернення до думок, фактів, сюжетів, викладених у працях попередників, дозволяє помістити курсову роботу у контекст певної наукової дискусії, пов'язати її із ширшими темами і сюжетами. Нарешті, таким чином можна покритикувати тих авторів, з поглядами яких не погоджуємося.

Критичний аналіз тексту передбачає дві основні процедури:

- структурний аналіз та
- оцінювання аргументів.

У процесі структурного аналізу необхідно встановити:

– основні висновки (твердження), які пропонує автор(можуть бути висловлені прямо або непрямо, виступати у формі рекомендацій, визначень, фактичних тверджень і т. д.);

– основні докази, зроблені автором для доведення свого розуміння питання;

– оцінка аргументів автора, яка передбачає: оцінку фактичних тверджень, визначень, а також оціночних суджень; використаним підґрунтям тощо.

Етап четвертий. Використання доробків інших авторів шляхом цитування, перефразовування або узагальнення.

При використанні дослівних виписок, які пізніше в тексті можуть стати цитатами, потрібно бути особливо обережними. Переписувати потрібно дослівно, включно з помилками і знаками пунктуації. Але вдаватися до дослівного цитування потрібно тоді, коли мова джерела є своєрідною, живою, провокативною, або тоді, коли дослівна передача тексту є історично важливою. Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне. Цитуючи, ми повинні дотримуватися кількох формальних правил. Так, цитата повинна бути:

- дослівною;
- досить короткою;
- подаватися у лапках і супроводжуватися посиланням на джерело у списку використаної літератури;
- містити позначення пропущених не суттєвих фрагментів трьома крапками, що дозволить уникнути довгого цитування;
- граматично узгоджуватися із авторським текстом.

Перефразовування, переказування, як правило, становить матеріал для більшої частини тексту курсової роботи. Це означає, що вже на етапі нотаток студент починає писати текст своєї праці. У цьому випадку він намагається передати думку автора якнайближче до оригіналу, але використовуючи власну лексику. Зайве нагадувати, вдаючись до цього способу, ми також повинні визнати авторство ідеї за допомогою примітки. Для того, щоб адекватно передати думки використаного тексту і уникнути плагіату необхідно:

- виділити в опрацьовуваному тексті основні ідеї;
- змінити структуру речень;
- використати синоніми або слова з подібним значенням, змінити форми слів.

Узагальнення дозволяє одним реченням передати зміст цілого розділу або цілої авторської праці. Перефразовуючи, узагальнюючи чи цитуючи праці інших авторів, ми передусім маємо на меті висловити власну позицію. Найголовніше, що при цьому слід пам'ятати – наша праця повинна бути передусім нашою працею, написаною нашими словами. Таким чином, використовуємо чужі тексти для того, щоб підтвердити власну думку, проілюструвати нашу позицію, протиставити її думці авторитетів чи продемонструвати слабкість аргументації опонентів. Слід постійно стежити за тим, щоб наша думка не змішувалась у тексті із цитованою. Дослівне запозичення чужого тексту, яке не супроводжується посиланням на джерело, називається плагіатом і суворо карається у науковому середовищі. Робота, автор якої допустився плагіату, не допускається до захисту незалежно від стадії її представлення науковому керівнику.

Етап п'ятий. Реконструкція, встановлення фактів. Щоб текст не був лише набором суб'єктивних думок, слід потурбуватися про достовірність фактів. Факти – каркас будь-якого дослідження і тому перевірка їхньої істинності (верифікація) невіддільна від роботи із довідковим апаратом. Перевірка достовірності інформації, яка зустрічається у джерелах, може вимагати різних розумових операцій. Часом найефективнішими кроками можуть бути звернення до довідкової літератури чи порівняльний аналіз відомостей, які містяться у різних документах. Важливо також вирішити, чи твердження походить із надійного джерела. Тому варто звернути увагу на репутацію джерела інформації, а також на компетентність її автора. Додатково слід звернути увагу на те, первинним чи вторинним є джерело, на яке посилається автор. Корисно також знати, які суб'єктивні мотиви могли впливати на висновки автора (релігійні та політичні переконання, особисті та історичні обставини).

Етап шостий. На цьому етапі створюється власне наукове знання. Якщо попередні етапи були присвячені переважно роботі з емпіричним (фактичним, дослідним) матеріалом, то цей передбачає ряд логічних операцій, спрямованих на його опис, аналіз, пошук зв'язків і залежностей між подіями і явищами. Дослідник має осмислити й співставити наявні в його розпорядженні факти, порівняти можливі трактування цих фактів, відстежити тенденції та закономірності. На цьому етапі найповніше реалізується право студента на власне розуміння феномену чи сюжету, які є темою курсової роботи. Таке пояснення передбачає застосування певної ідеї, теорії, так званих „позаджерельних” (тобто теоретичних) знань.

4.3. Послідовність написання вступу до курсової роботи

У вступі до наукового дослідження розкривається сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Загальну характеристику наукової роботи подають у такій послідовності.

1. Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження – це визначення необхідності та своєчасності вивчення й розв'язання поставленої проблеми для подальшого розвитку педагогічної теорії й практики, а також суперечностей, що виникають між соціальними потребами (попитом на наукові ідеї та рекомендації) і наявними засобами їх задоволення, які може надати наука та практика.

Обґрунтовуючи актуальність теоретичних досліджень беруть до уваги вплив запланованих результатів на існуючі теоретичні уявлення в даній галузі. Обґрунтовуючи актуальність прикладних досліджень – практичну потребу в опрацюванні теми, ступінь розв'язання даного питання в педагогічній практиці, прогнозований соціально-економічний ефект від впровадження одержаних результатів.

В актуальності дуже коротко вказується, хто з науковців і в яких аспектах розглядував проблему, що ними зроблено, що лишилося поза їх увагою, що підлягає розгляду. Цей виклад закінчується висновком про те, що, незважаючи на наявні праці, наукові знання в розглядуваній галузі недостатні, або застарілі, або зовсім відсутні. Це дає можливість з'ясувати суперечності між досягнутим рівнем педагогічного знання і проблемами розвитку теорії й практики.

2. Об'єкт дослідження. Об'єкт дослідження в педагогіці – це конкретний процес чи явище, яке існує незалежно від дослідника і на яке спрямована пізнавальна його діяльність. об'єктом дослідження може бути процес трудового навчання учнів якогось класу чи класів, процес навчання технологій учнів старших класів або креслення.

Основними об'єктами педагогічних досліджень в курсових роботах з методики трудового навчання, технологій та креслення є процес трудового навчання або виховання учнів, або процес навчання технологій, або креслення. *Наприклад*, у курсовій роботі об'єктом дослідження може бути процес навчання технологій учнів 10-11 класів.

3. Предмет дослідження. Предмет дослідження – це ті властивості та відношення в об'єкті, які підлягають глибокому спеціальному дослідженню. Тобто це те, що в об'єкті дослідження отримує спеціальну розробку чи дослідження. В одному й тому ж об'єкті дослідження можуть бути виділені різні предмети.

Об'єкт наукового пізнання виступає загальною сферою пошуку, а предмет – як конкретне, що вивчається. Один і той самий об'єкт може досліджуватися у різних аспектах. Тому визначення предмета слід розуміти як вирізнення певного аспекту дослідження, як припущення про найсуттєвіші для вивчення обраної проблеми характеристики об'єкта. Важливою вимогою є відповідність предмета об'єкту дослідження та назві теми курсової роботи. Дотримання цієї вимоги допомагає обґрунтовано сформулювати мету дослідження.

Предметом дослідження в педагогічних об'єктах може бути зміст, форми, засоби, методи, умови, особливості чи тенденції розвитку, поведінка учнів, особистісні якості, інтереси, мотиви тощо. *Наприклад*, предметом

дослідження у курсовій роботі, можуть бути педагогічні умови ефективного вивчення навчальних тем учнями 5 – 9 класів або навчальних модулів учнями 10 – 11 класів.

4. Мета дослідження. Мета дослідження – обґрунтоване уявлення про загальні кінцеві чи проміжні результати наукового пошуку, на досягнення якого спрямоване дослідження, або ідеальне уявлення про результат дослідницької діяльності.

Метою будь-якої наукової роботи є виявлення нових або уточнення відомих раніше, але недостатньо досліджених фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей. Мета завжди відображає спрямованість наукового пошуку на одержання нових знань та їх експериментальну апробацію. Мета дослідження визначає і спрямовує діяльність дослідника, мобілізує волю та енергію на розв'язання проблеми і досягнення результату.

Мета дослідження також повинна узгоджуватися з об'єктом і предметом дослідження. У якості мети педагогічного дослідження може бути:

- виявлення методичних умов ефективного здійснення освітнього процесу;
- дослідження міжпредметних зв'язків;
- визначення причин низького інтересу учнів до навчання;
- апробація передового педагогічного досвіду;
- розробка змісту навчального модуля;
- складання методики вивчення навчальних тем тощо.

Загальна мета конкретизується у завданнях дослідження, сукупність яких дає уявлення про те, що слід зробити для її досягнення.

При формулюванні мети дослідження не бажано вживати такі обороти, як: "обґрунтування та розробка наукових основ, принципів створення нових технологій..." або "розробка методів і засобів підвищення ефективності за рахунок вдосконалення..." та ін., без конкретизації наукових передумов, на яких базується досягнення поставленого завдання.

5. Завдання дослідження. Завдання дослідження – це конкретні кроки чи етапи досягнення мети. Завдання завжди містять відоме й невідоме, те, що вимагає конкретних дій для досягнення мети. Дослідження може бути малопродуктивним, якщо тема не розкрита в конкретних завданнях.

Щоб визначити завдання конкретного педагогічного дослідження, рекомендується відповісти на запитання: «Що необхідно зробити, щоб досягти мети дослідження?». Як правило, формують 3 – 4 завдання.

Єдиних вимог до визначення завдань не існує, але частіше всього завданнями дослідження є:

1. Вивчення стану розробки проблеми (об'єкта дослідження) за літературними джерелами та за результатами педагогічної практики.
2. Розробка методики дослідження педагогічного явища чи об'єкта (предмета) або опис передового педагогічного досвіду.
3. Визначення досліджуваних педагогічних умов і їх педагогічної ефективності (педагогічний експеримент).

Завдання дослідження формулюються у формі переліку дій: «вивчити...», «проаналізувати...», «встановити...», «вияснити...», «обґрунтувати...», «дослідити» та ін. Формулювати завдання слід якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів і підрозділів дослідницької роботи. Це важливо ще й тому, що назви таких розділів мають відповідати конкретним завданням і результатам дослідження [9, с. 49].

6. Гіпотеза дослідження. Гіпотеза дослідження – це недоведена теза, яка передбачає можливість досягнення поставленої мети та включає передбачувані зв'язки між фактами, що вивчаються. Гіпотези бувають індуктивні й дедуктивні, наукові й робочі. Гіпотеза формулюється звичайно у вигляді: «якщо має місце А, то матиме місце Б при виконанні умови С» [2, с. 16].

Гіпотеза дослідження розглядається як система наукових припущень, за допомогою яких на підставі ряду фактів робиться висновок про існування об'єкта, зв'язок або причини явища, і цей висновок не є абсолютно достовірним. Потреба в гіпотезі виникає в науці тоді, коли незрозумілий зв'язок між явищами, причина їх, хоча відомо багато обставин, що передують або супроводжують його; коли за деякими характеристиками сучасного треба встановити картину минулого; на підставі минулого і сучасного треба зробити висновок про майбутній розвиток явища. Гіпотеза має ймовірний характер і потребує перевірки, доведення. Після такої перевірки гіпотеза або стає науковим фактом, або видозмінюється.

Вимогами до гіпотези є [2, с. 52]: новизна досліджуваних відношень, виявлення залежностей, що існують між певними факторами, адекватність проблемі дослідження, врахування раніше відкритих закономірностей, визначення умов для усунення недоліків, розумне та виважене передбачення, можливість емпіричної перевірки, чіткість та простота формулювання тощо.

7. Методи дослідження. Методи дослідження – це способи пізнання явищ дійсності, їх взаємозв'язків і розвитку. У вступі подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої мети. Перераховують їх відповідно до змісту роботи з зазначенням, що саме досліджувалося (чи буде досліджуватися) тим чи іншим методом.

8. Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна – це коротка анотація нових наукових положень (рішень), запропонованих дослідником особисто. В науковій новизні показують відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описують ступінь новизни (вперше одержано, удосконалено та дістало подальший розвиток). Наукову новизну мають як теоретичні положення, так і практичні рекомендації, які раніше не були відомими у педагогічній науці та практиці. Теоретичною новизною в курсових роботах частіше бувають нові закономірності здійснення освітнього процесу.

9. Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення – це інформація про можливість використання отриманих у дослідженні наукових результатів та про їх практичне застосування. Практичним

значенням може бути обґрунтована нова методична система, правило, пропозиція, рекомендація, педагогічний засіб, вимога тощо.

4.4. Послідовність опису педагогічного експерименту в курсовій роботі

Послідовність опису в курсовій роботі проведеного педагогічного експерименту передбачає відображення:

- 1) мети, завдань та обґрунтованого виду педагогічного експерименту;
- 2) місця і часу проведення експерименту;
- 3) характеристики учасників – експериментальної вибірки (кількість, способи відбору груп);
- 4) характеристики того, хто проводив;
- 5) експериментального фактору (незалежної перемінної) – методики, яка підлягає перевірці на доцільність застосування;
- 6) заходів зі зменшення впливу додаткових перемінних;
- 7) залежної перемінної – критеріїв оцінки експериментального фактору (експериментальної методики);
- 8) характеристики методів отримання емпіричних результатів (тестів, контрольних робіт тощо);
- 9) результатів визначення початкового рівня залежної перемінної (стану питання на практиці);
- 10) особливостей проведення навчальної (виховної) роботи за експериментальною методикою;
- 11) особливостей проведення тестів, контрольних робіт, спостережень тощо після використання експериментальної методики навчання/виховання;
- 12) результатів контрольних робіт і спостережень в протоколах і таблицях;
- 13) обрахунки достовірності отриманих емпіричних (числових) результатів за допомогою методів математичної статистики;
- 14) інтерпретацію отриманих результатів в графіках і діаграмах;
- 15) кількісного та якісного аналізу отриманих емпіричних результатів;
- 16) висновків з проведеної експериментальної роботи.

Опис має бути викладено коротко та зрозуміло з тим, щоб за бажанням інший фахівець міг його повторити та перевірити отримані результати.

5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структурно курсова робота має містити: титульну сторінку, зміст, вступ, основну частину, загальні висновки, список використаних джерел, додатки.

Титульну сторінку роботи оформлюється за формою додатка Д.

Вступ роботи має містити обґрунтування актуальності теми, викладення ступеня розробки теми в літературі, окреслення практичної необхідності, обґрунтування та визначення мети й завдань роботи, визначення об'єкта та предмета дослідження.

Обсяг вступу – до 2 с. комп'ютерного тексту.

Основна частина курсової роботи має бути присвячена розв'язанню поставлених у вступі завдань і відповідно містити: аналіз стану проблеми і передового педагогічного досвіду та науково-обґрунтовану розробку методики навчання технологій (відповідно до тематики у розділі 2) або проведення позакласних/позашкільних заходів з учнями (теми погоджуються в кожному конкретному випадку з керівником курсової роботи); опис організації та проведення експериментальної перевірки ефективності досліджуваної методики та аналіз отриманих результатів.

Обсяг основної частини курсової роботи має становити 25 – 30 с. друкованого тексту.

У *висновках* подаються загальні підсумки та приводяться пропозиції щодо практичного використання отриманих результатів. У загальних висновках слід вказати про досягнення поставленої мети та розкрити сутність виконаних завдань.

Обсяг висновків – 1-2 с.

Список використаних джерел оформлюється згідно з правилами опису використаних літературних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (зразок див у Додатку Ж).

У *додатках* (за їх необхідності) поміщається робочий чи допоміжний матеріал: плани-конспекти, тести, анкети, рисунки, фотографії, таблиці, плани, схеми, інструкції чи витяги з них, описи алгоритмів чи комп'ютерних програм тощо.

Кожен додаток виконується на окремому аркуші. Нумеруються додатки літерами алфавіту, наприклад: Додаток А.

У тексті курсової роботи будь-яке виділення окремих слів чи важливих моментів не допускається. Єдине виключення – текст вступу, у якому назви основних його елементів виділяються підкресленням або жирним шрифтом.

6. ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ В ТЕКСТІ РОБОТИ

При оформленні бібліографічних посилань в тексті роботи слід використовувати відповідні мовні обороти. Вони дозволять уникнути плагіату. У різних випадках вони будуть мати певні кліше.

6.1. У разі посилання на певне поняття:

– «Відповідно до визначення, наведеного в ... [6, с. 6], під ... слід розуміти ...»;

- «У словнику ... [12] термін ... визначається як ...»;
- «Поняття ... в сучасній педагогіці трактується як ... [11, с. 22-27].

6.2. У разі згадування авторів, методів тощо:

- «Проблемі ... присвячено роботи [17-21]»;
- «Досвід ... описаний у публікаціях [4-12]»;
- «Метод ... знайшов відображення в роботах [3, с. 56-78; 14, с. 21-34]».

6.3. У разі згадування досліджуваних проблем, аспектів, методик і т. ін.:

- «Проблемі ... приділено серйозну увагу як в публікаціях теоретичного [12-21], так і експериментального характеру [22-27]»;
- «Відомі дослідження з ... як вітчизняних [16-23], так і зарубіжних вчених [44-56];
- «Методика ... викликала зацікавленість як педагогів [3-8], так і теоретиків інформатики [8-12], започаткувала дискусію в середовищі практичних працівників [12-22]».

6.4. У разі використання порівнянь, що відображають подібність поглядів:

- «Як у публікаціях [4-8], так і в роботах [9-11], пропонується ...»;
- «Відповідно до концепції ... , що запропонована в монографії [33] та у статті [21], застосовується спосіб ...»;
- «Аналогічний прийом мав місце [4] ...».

6.5. У разі використання порівнянь, що вміщують різні погляди:

- «Протилежна точка зору на ... , висловлена в роботі С. Г. Кулешова [34]»;
- «Інший спосіб розв'язання проблеми ... запропоновано в роботах І. А. Іванова [4-9];
- «На відміну від роботи [10], де трактується ..., в дослідженні [23] пропонується ...».

6.6. У разі погодження, схвалення, що відображають точку зору автора:

- «З нашої точки зору, найбільш вдалий підхід ... запропоновано в роботах [34-37]»;
- «Доречно погодитися з висновками, одержаними в дослідженнях [54-56], що ...».

7. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Умовою допуску студента до захисту курсової роботи є позитивна рецензія наукового керівника.

У рецензії науковий керівник оцінює зміст і оформлення поданої до захисту студентом роботи за такими критеріями:

- новизна та оригінальність теми (до 10 балів);
- повнота обґрунтування актуальності теми (до 5 балів);

- якість опрацювання науково-методичної літератури, глибина вивчення проблеми, що розглядається (до 10 балів);
- логіка викладення матеріалу, оригінальність і точність зроблених висновків (до 10 балів);
- якість/коректність організації та проведення експерименту (до 15 балів);
- практична цінність і новизна одержаних результатів (до 15 балів);
- повнота/змістовність складених висновків (до 10 балів);
- грамотність і акуратність оформлення роботи, відповідність оформлення встановленим вимогам (у тому числі посилань на джерела та їх представлення в списку використаних джерел) (до 5 балів);
- оцінка виконаної роботи й рекомендація її до захисту (за зміст і оформлення курсової роботи студент має набрати не менше як 60 балів).

Захист курсової роботи здійснюється публічно перед комісією у складі 2–3 викладачів, один з яких має бути науковим керівником. Дата захисту передбачається графіком семестрового контролю на факультеті.

Процедура захисту курсової роботи передбачає доповідь студента за темою роботи з комп'ютерною презентацією та відповіді на запитання членів комісії.

Доповідь має бути розрахована на 4–5 хв. і здійснюється за таким планом:

- назва теми, обґрунтування її актуальності, новизна;
- поставлені завдання та отримані результати при вирішенні кожного;
- висновки та рекомендації використання отриманих у курсовій роботі результатів;
- відповіді на поставлені запитання.

Студент не допускається до захисту курсової роботи у таких випадках:

- порушення термінів подачі роботи на кафедру;
- порушення професійної етики під час захисту.

В обох випадках вважається, що студент має академічну заборгованість з курсової роботи і не допускається до складання екзамену. Йому виставляється негативна оцінка й пропонується ліквідувати академічну заборгованість у встановлений термін.

Після закінчення захисту комісія ухвалює рішення щодо оцінки курсової роботи. Оцінка оголошується і виставляється в день захисту у відомість і залікову книжку студента.

Захищені курсові роботи у триденний термін передаються науковим керівником на кафедру, реєструються у журналі та передаються до архіву кафедри, де зберігаються протягом двох років. Після закінчення терміну зберігання списуються та знищуються в установленому порядку.

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінка курсової роботи студента включає:

- оцінку змісту та оформлення роботи науковим керівником і
- оцінку захисту роботи комісією.

Виконання курсових робіт оцінюється таким чином:

«відмінно» – 74–80 балів;

«добре» – 67–73 балів;

«задовільно» – 60–66 бали.

Якщо студент набирає менше 60 балів – робота не зараховується.

Оцінка захисту курсової роботи здійснюється за такими критеріями:

- логіка викладення здобутих результатів, структура доповіді, повність і стислість інформації;
- доказовість висунутих положень;
- якість усної та комп'ютерної презентації отриманих результатів;
- чіткість, ясність і повнота відповідей на запитання.

Розподіл балів за зміст і оформлення роботи приведено в табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл балів за зміст і оформлення курсової роботи

№ п/п	Критерії оцінки	Кіл-ть балів
1	Новизна та оригінальність теми	7–10
2	Повнота обґрунтування актуальності теми	4–5
3	Якість опрацювання науково-методичної літератури, глибина вивчення проблеми	7–10
4	Логіка викладення матеріалу, оригінальність і точність зроблених висновків	7–10
5	Якість/коректність організації та проведення експерименту	12–15
6	Практична цінність і новизна одержаних результатів	12–15
7	Повнота/змістовність складених висновків	7–10
8	Грамотність і акуратність оформлення роботи, відповідність оформлення встановленим вимогам	4–5
	Всього	60–80

Розподіл балів за захист курсової роботи приведено в табл. 2.

Розподіл балів за захист курсової роботи

№ п/п	Критерії оцінки	Кіл-ть балів
1	Логіка викладення здобутих результатів, структура доповіді, повність і стислість інформації	5–10
2	Доказовість висунутих положень	5–10
3	Якість презентації отриманих результатів	5–10
4	Чіткість, ясність і повнота відповідей на запитання	5–10
	Всього	20–40

Додатковим критерієм для отримання студентом найвищої оцінки за курсову роботу може бути наявність публікацій за темою дослідження.

ЗАМІСТЬ ВИСНОВКІВ

На закінчення приведемо загальні рекомендації щодо роботи над курсовою роботою.

1. Оформлення та зміст курсової роботи повинні відповідати цим методичним рекомендаціям.

2. Зміст роботи повинен відповідати темі.

3. Виклад тексту роботи має відповідати плану і не повинен зводитися до набору непов'язаних між собою окремих положень чи фактів.

4. При викладенні змісту слід дотримуватися таких правил:

– речення мають бути не довгими та простими;

– не слід часто використовувати вживані й мало інформаційні штампи;

– думки намагатися викладати просто і образно;

– абзаци не повинні складатися з одного речення.

5. Робота має бути оформлена відповідно до вимог [1], а дані таблиць і графіків слід опрацьовувати за допомогою пакету програм Microsoft Office.

6. Кожне запропоноване положення необхідно теоретично обґрунтовувати та підтверджувати підібраним і систематизованим фактичним й статистичним матеріалом.

7. Усі використовувані в тексті таблиці, схеми, графіки, діаграми мають бути проаналізовані з відповідними коментарями (тобто супроводжуватися не тільки кількісними показниками, а мати якісний аналіз).

Бажаємо успіху!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вимоги до оформлення дисертації / Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2017 № 40.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: *методологічні поради молодим науковцям*. – Київ, 1995. 45 с.
3. Ілійчук Л. В. Методичні рекомендації до виконання, оформлення і захисту курсових робіт з навчальної дисципліни “Педагогіка”. Івано-Франківськ: НАІР, 2013. 52 с.
4. Коберник О. М., Ящук С. М. Наукові засади теорії та методики навчання технологій: *навчальний посібник*. Умань: ФОП Жовтий, 2013. 281 с.
5. Курсова робота. Методика написання, правила оформлення та порядок захисту: *методичні рекомендації* для студентів напряму підготовки «Технологічна освіта»/ автори-укладачі: С. В. Лісова, Н. В. Поліщук. Рівне: РДГУ, 2014. 62 с.
6. Курсова робота з теорії і методики трудового навчання: *методичні рекомендації* для студентів напряму підготовки 6.010103 „Технологічна освіта” (за вимогами кредитно-трансферної системи) / автори-укладачі: М. С. Янцур, А. І. Войтко, Н. В. Симонович. Рівне : РДГУ, 2015. 32 с.
7. Організація освітнього процесу у ВНЗ (імплементация положень Закону «Про вищу освіту»): *посібник для керівників структурних підрозділів ВНЗ* / ред.-упорядник О. Г. Набока. Слов’янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2015. 245 с.
8. Педагогічна практика: *навч.-метод. посіб.*: у 2 ч. / За ред. Л. В. Пшеничної, А. А. Сбруєвої, О. В. Перетятко. Суми: СДПУ, 2014. 162 с.
9. Стешенко В. В. Практичні роботи з основ науково-педагогічних досліджень: *навчальний посібник* для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальностей «А4 Середня освіта (Технології)» та «А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)». 3-тє вид., випр. та оновлене. Дніпро–Слов’янськ : ДДПУ, 2025. 70 с.
10. Тверезовська Н. Т., Сидоренко В. К. Методологія педагогічного дослідження: *навч. посіб.* Київ: Центр учбової літератури, 2014. 440 с.
11. Янцур М.С. Теорія трудового навчання : навч. пос.: *курс лекцій для студ.* Рівне: РДГУ РВВ, 2010. 395 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ (бланк)

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики технологічної та професійної освіти

ЗАВДАННЯ

на курсову роботу з дисципліни
«Методика навчання Технологій

студенту _____

1. Тема роботи _____

2. Термін подання виконаної роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст пояснювальної записки (перелік розроблюваних питань) _____

5. Перелік графічного матеріалу і об'єктів для виготовлення _____

6. Календарний план виконання роботи

№ п.п.	Етапи роботи	Термін Виконання	Примітка

7. Дата видачі завдання _____

Студент

_____ підпис

_____ прізвище

Керівник

підпис прізвище

_____

_____

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
з методика навчання технологій (трудового навчання та креслення)
у 20259–2026 навч. році

0/5. За принципами навчання технологій, трудового навчання або креслення.

0. Реалізація принципу науковості на уроках технологій .
1. Реалізація принципу інтегрованості на уроках технологій.
2. Реалізація принципу політехнічності на уроках технологій.
3. Реалізація принципу наочності на уроках технологій.
4. Реалізація принципу природовідповідності на уроках технологій.
5. Реалізація принципу культури відповідності на уроках технологій.
6. Реалізація принципу творчості на уроках технологій.
7. Реалізація принципу диференціації на уроках технологій.
8. Реалізація принципу системності на уроках технологій.
9. Реалізація принципу ергономічності на уроках технологій.

1/6. За методичними умовами вивчення учнями окремих розділів навчальної програми

0. Методичні умови вивчення учнями 5-х класів основ проектування, матеріалознавства та технології обробки матеріалів.

1. Методичні умови вивчення учнями 5-х класів технології побутової діяльності та самообслуговування.

2. Методичні умови вивчення учнями 6-х класів основ проектування, матеріалознавства та технології обробки матеріалів.

3. Методичні умови вивчення учнями 6-х класів технології побутової діяльності та самообслуговування.

4. Методичні умови вивчення учнями 7-х класів основ проектування, матеріалознавства та технології обробки матеріалів.

5. Методичні умови вивчення учнями 7-х класів технології побутової діяльності та самообслуговування.

6. Методичні умови вивчення учнями 8-х класів основ проектування, матеріалознавства та технології обробки матеріалів.

7. Методичні умови вивчення учнями 8-х класів технології побутової діяльності та самообслуговування.

8. Методичні умови вивчення учнями 9-х класів основ проектування, матеріалознавства та технології обробки матеріалів.

9. Методичні умови вивчення учнями 9-х класів технології побутової діяльності та самообслуговування.

2/7. За методичними умовами застосування на уроках освітніх технологій

0. Методика застосування на уроках технології проблемного навчання.

1. Методика застосування на уроках ігрових технологій.
2. Методика застосування на уроках технології особистісно-орієнтованого навчання.
3. Методика застосування на уроках технології розвивального навчання.
4. Методика застосування на уроках технології колективного способу навчання.
5. Методика застосування на уроках технології розвитку критичного мислення.
6. Методика застосування на уроках технології цифрових засобів .
7. Методика застосування на уроках технології інтерактивного навчання.
8. Методика застосування на уроках технології проєктного навчання.
9. Методика застосування на уроках дослідницької технології навчання.

3/8. За методичними умовами розвитку в учнів на уроках технології ключових компетентностей

0. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології комунікативної компетентності.

1. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології цифрової компетентності.

2. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технологічної компетентності.

3. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології природничо-наукової компетентності.

4. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології підприємницької компетентності.

5. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології соціальної та громадянської компетентності.

6. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології культуровідповідної компетентності.

7. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології екологічної компетентності.

8. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології здоров'язберігаючої компетентності.

9. Методичні умови розвитку в учнів на уроках технології економічної компетентності.

4/9. За методикою організації окремих етапів уроків технологій

0. Методика організації мотиваційно-організаційного етапу уроків технологій.

1. Методика організації виконавчо-діяльнісного етапу уроків технологій.

2. Методика організації етапу повторення та закріплення навчального матеріалу на уроках технологій.
3. Методика оцінки навчальних досягнень учнів на уроках технологій.
4. Методика навчання учнів конструюванню виробів на комп'ютерах.
5. Методика навчання учнів технологіям виготовлення об'єктів проектування.
6. Методика формування в учнів наукових понять під час проєктної діяльності.
7. Методика формування в учнів трудових умінь і навичок в процесі проєктної діяльності.
8. Методика навчання учнів економічного аналізу об'єктів проектування.
9. Методика навчання учнів маркетингового дослідження об'єктів проектування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
до виконання курсових робіт з дисципліни
«Методика навчання технологій»

1. Андрощук І. В. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання та технологій до педагогічної взаємодії у професійній діяльності : теорія і методика : *монографія* / За наук. ред. В. О. Радкевич. Хмельницький, ФОП Цюпак А.А., 2017. 455 с.

2. Андрощук І. В., Андрощук І. П. Теорія та методика трудового навчання : *навч. посібник*. Хмельницький : ХНУ, 2018. 226 с.

3. Банк інноваційних технологій / Автор-упорядник: Л. В. Галіцина. Київ: Шк. світ, 2012. 104 с.

4. Бербец В. В. Контроль навчальних досягнень учнів у процесі проектно-технологічної діяльності. *Трудова підготовка в закладах освіти*. – 2003. №2. С. 21–25.

5. Беліков А. О. Підвищення самостійності учнів на практичних заняттях. *Радянська школа*. 1991. №2. С. 43–47.

6. Брюханова Н. О. Основи педагогічного проектування в інженерно-педагогічній освіті: *монографія*. Харків: НТМТ, 2010. 438 с.

7. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: *учебник для вузов*. 2-е изд. Санкт-Петербург: Питер, 2008. 384 с.

8. Буряк В. К. Диференціація навчання на уроці. *Радянська школа*. – 1991. №3. С. 23–25

9. Варій М. Й. Основи психології і педагогіки: *навч. посіб.* для вищ. навч. закл. Київ: ЦУЛ, 2007. 375 с.

10. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: *навч. посіб.* Київ: Знання, 2008. 568 с.

11. Волкова Н. Педагогіка: *посіб. для студ. вищих навч закл.* Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 576 с.

12. Волощук І. С. Концептуальні засади розвитку творчих здібностей школярів. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. №3. С. 4–9.

13. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: *методологічні поради* молодим науковцям. Київ, 1995. 45 с.

14. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/

15. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. 3-тє видання, виправлене. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.

16. Дятленко С. М., Лещук Р. М., Медвідь О. Ю. Трудове навчання: *практичний посібник для вчителів* / За заг. ред. А. І. Терещука. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 128 с.

17. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, №38-39, ст.380. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> .

18. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор – укладач Н. П. Наволокова. Харків: Видавнича група «Основа», 2011. 176 с.

19. Енциклопедія цікавинок: матеріали до уроків трудового навчання. 5 – 6 класи. Блок 2 / укладач Карнаушенко В. О. Харків: Видавнича група «Основа», 2015. 254 с.

20. Кацера А. А. Воспитательная работа: учебное пособие для студентов-практикантов специальностей педагогического профиля / А. А. Кацера. Донецк: ДонНУ, 2009. 94 с.

21. Коберник О. М. і ін. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навч.-метод. посібник / За заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. Умань : СПД Жовтий, 2008. 212 с.

22. Коберник О. М. і ін. Методика організації проєктно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці: навчально-методичний посібник / За заг. ред. О. М. Коберника. Київ: Науковий світ. – 2005. – 92 с.

23. Коберник О. М. і ін. Методика трудового навчання: проєктно-технологічний підхід: навч. посіб. / За заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. Умань: СПД Жовтий, 2008. 216 с.

24. Коберник О. М. і ін. Трудове навчання в школі: проєктно-технологічна діяльність. 5 – 12 класи / За ред. О. М. Коберника, О. М. Коберник, В. В. Бербец, Н. В. Дубова та ін. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 256 с.

25. Коберник О. М., Ящук С.М. Наукові засади теорії та методики навчання технологій: навчальний посібник. Умань: ФОП Жовтий, 2013. 281 с.

26. Ковальчук Л. О. Основы педагогического мастерства: учеб. пособие. Львов: ЛНУ имени И. Франко, 2007. – 604 с.

27. Козій М. К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів : метод. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2001. 141 с.

28. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України / О.М. Коберник, В.М. Мадзігон, В.К. Сидоренко та ін. Київ: Науковий світ, 2014. 22 с.

29. Кравченко Т. В. Методика розробки творчих проєктів у процесі вивчення основ технології обробки харчових продуктів. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2004. № 3. С. 27–31.

30. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти: Трудове навчання. Креслення. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2000. №4. С. 2–5.

31. Кроуфорд А. Технології розвитку критичного мислення учнів / А. Кроуфорд, В. Саул, С. Метьюз, Д. Макінстер; наук. ред. О. І. Пометун. Київ, 2006. 220 с.

32. Кузьменко В. В. Формування в учнів наукової картини світу (XX ст.): навч. пос. Херсон : РПО, 2010. 224 с.

33. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія : курс лекцій : навч. посіб. для вищ. навч. закл. Київ: ЦУЛ, 2010. 125 с.

34. Лещук Р. М., Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Трудове навчання.

5 клас: *робочий зошит* / За заг. ред. С. М. Дятленка. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 56 с.

35. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: *навч. посібник*. Харків: ОВС, 2002.

36. Мадзігон В. М. Продуктивна педагогіка. Політехнічні основи поєднання навчання з продуктивною працею: *монографія*. Київ: Вересень, 2004. 324 с.

37. Мадзігон В. М. Трудова підготовка і професійна освіта як інструмент формування компетентісних характеристик старшокласників у зарубіжних країнах. *Старша школа зарубіжжя : організація та зміст освіти* / За ред. О. І. Локшиної. Київ: СПД Богданова А. М., 2006. С. 41 – 54.

38. Мадзігон В. М., Волощук І. С. Технології дослідження освітніх проблем: *посібник*. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. 370 с.

39. Матяш Н. В. Психологія проєктної діяльності школярів в умовах технологічного образования / Под ред. В.В. Рубцова. Мозырь: РИФ «Белыйветер», 2000. 286 с.

40. Мерзлякова О. Учителі й учні: мистецтво діалогу: *семінарські та тренінгові заняття психолога з педагогами*. Київ: Шк. світ, 2008. 111 с.

41. Методика технологій: проєктно-технологічний підхід : навчальний посібник / В. В. Бербец, Н. В. Дубова, О. М. Коберник і ін.; за заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. Умань: Копі Центр, 2007. 154 с.

42. Методика трудового обучения и общетехнических дисциплин: *учеб. пособие для студентов пед. ин-тов* / под ред. Д.А. Тхоржевского. Москва: Просвещение, 1982. 286с.

43. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту / Укл. Г. П. Лаврентьєва, М. П. Шишкіна. Київ: ПТЗН, 2007. 74 с.

44. Милерян Е. А. Опыт разработки технологической системы производственного обучения. *Школа и производство*. 1961. № 12. С. 6–10.

45. Моделювання педагогічного середовища. Харків: Видавнича група «Основа», 2012. 127 с.

46. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи»: для закладів загальної середньої освіти / автори: Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С, Приходько Ю. М.). URL : <https://ru.osvita.ua/school/program/program-5-9/83158/>.

47. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики: *навч. посібник*. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2009. 464 с.

48. Наволокова Н. П., Андрєєва В. М. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 117с.

49. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи / Л. О. Гриневич, С. Калашнікова, І. Коберник і ін.; за заг. ред. М. Грищенко. Київ: МОНУ, 2016. 43 с. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

50. Освітні технології: *навч. метод. посіб.* / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко та ін. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.

51. Підготовка вчителя трудового навчання в контексті оновлення професійних і освітніх стандартів: *колективна монографія* / Кол. авт. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020–2021. 243 с.

52. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. В. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. Київ: Вища шк., 2004. – 422 с.

53. Пелагейченко М. Л. Професійний довідник учителя трудового навчання. Харків: Вид. група «Основа», 2013. 254 с.

54. Пелагейченко М. Л., Пелагейченко В. О. Усі уроки технологій. 10 – 11 класи. Книги 1–3. Харків: Вид. група «Основа», 2018.

55. Приходько Ю. М., Медвідь О. Ю. Трудове навчання. Проектна діяльність. Обслуговуючі та технічні види праці. 5–6 класи. Перша частина. Харків: Вид. група «Основа», 2019. 112 с.

56. Приходько Ю. М., Медвідь О. Ю. Трудове навчання. Проектна діяльність. Обслуговуючі та технічні види праці. 5–6 класи. Друга частина. Харків: Вид. група «Основа», 2019. 103 с.

57. Пелагейченко М. Л. Усі уроки трудового навчання 5–6 класи. Харків: Вид. група «Основа», 2018. 200 с.

58. Пелагейченко М. Л. Усі уроки трудового навчання 7 клас. Харків: Вид. група «Основа», 2018.

59. Пелагейченко М. Л., Пелагейченко В. О. Усі уроки технологій. 10–11 класи. Книга 2. Харків: Вид. група «Основа», 2018. 222.

60. Сацюк О. І., Однорог О. П. Формування основ професійної компетентності учнів основної та старшої школи у процесі трудового навчання. Трудове навчання в школі: науково-методичний журнал. Вид. група «Основа». №11 – 12, червень, 2019. С. 9 – 11.

61. Семиченко В., Заслуженюк В. Проблема педагогічного оцінювання. *Рідна школа*. 2001. № 37. С. 3–9.

62. Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. Основи наукових досліджень: *навч. посібник*. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. 200 с.

63. Сидоренко В. К. Невідкладні проблеми психологічного супроводу модернізації освіти в Україні. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2005. № 1. С. 2.

64. Сидоренко В. К. Перспективи галузі „Технологія” в загальноосвітніх навчальних закладах України. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 4. С. 4–7.

65. Сидоренко В. К. Проектно-технологічний підхід як основа оновлення змісту технологій. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2004. №1. С. 2–4.

66. Сиротенко Т. А. Проектна діяльність учнів з обслуговуючих видів праці у таблицях і схемах: *метод. посіб.* Слов'янськ: Маторін Б.І., 2010. 139 с.

67. Сисоева С. О. Основи педагогічної творчості: *підручник*. Київ: Міленіум, 2006. 344 с

68. Скребець В. О. Основи психодіагностики: *навч. посібник*. Київ: Видавничий дім «Слово», 2007.

69. Стешенко В. В. Зміст трудового навчання (технологій) на наукову основу. *Трудова підготовка в сучасній школі*. 2013. №3. С. 2 – 4.

70. Стешенко В. В. Теоретические основы реализации межпредметных связей в учебном процессе: *монографія*. Славянск: СГПИ, 1995. 119 с.

71. Стешенко В. В. Технологія як базова наука трудового навчання. *Інноваційна педагогіка: науковий журнал*, 2019. Спецвипуск. С. 113-117.

72. Стешенко В. В. Формування проєктної компетентності у здобувачів вищої педагогічної освіти магістерського рівня (обґрунтування специфічних вимог до змісту навчальної дисципліни «Педагогічне проєктування»). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Вип. 80. Київ: Гельветика, 2021. С. 118–126.

73. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5 т. Київ: Рад. шк., 1986. Т.2. 348 с.

74. Сучасний урок технологій у старшій школі. Рівень стандарту: навч.-метод. посіб. / За заг. ред. О. М. Коберника. Умань: ФОП Жовтий, 2013. 248 с.

75. Тверезовська Н. Т., Сидоренко В. К. Методологія педагогічного дослідження: *навч. посіб.* Київ: Центр учбової літератури, 2014. 440 с.

76. Теорія і методика навчання технологій : *навчальний посібник* для здобувачів освіти ступеня молодший бакалавр та бакалавр за спеціальністю А4 Середня освіта (за спеціальностями) / І.П. Андрошук, І.В. Андрошук, В.В. Бербец, Т.М.Бербец та ін. / за заг. ред. О. М. Коберника. Вінниця, 2025. 692 с.

77. Теорія та методика навчання технологій: *навч. посіб.* / І. П. Андрошук, І. В. Андрошук, В.В. Бербец, О.В. Бялик та ін.; за заг. ред. О.М. Коберника. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. 473 с.

78. Терещук А. І., Дятленко С. М. Методика організації проєктної діяльності старшокласників з технологій. 10-11 класи: *метод. посіб. для вчителів*. Київ: Літера ЛТД, 2010. 128 с

79. Терещук Г. В. Загальні дидактичні основи індивідуального підходу до учня. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 1997. № 4. С. 28–33.

80. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики: *навч. посіб.* Київ: Главник, 2006. 143 с.

81. Технології (рівень стандарту): *програма для 10 – 11 класів ЗНЗ*. Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки №1407 від 23 жовтня 2017 року. URL: <https://drive.google.com/file/d/1KSkb1bny5ALz0douNURQgYHRThiGRPfQ/view>. 29 с.

82. Титаренко В. П. Українські народні промисли: естетичні аспекти. Полтава, 2004. 250 с.

83. Типовий перелік засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій: Наказ Міністерства освіти і науки України

29 квітня 2020 року № 574. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0410-20/print>

84. Титаренко В. П. Методика викладання декоративно-прикладної творчості. Полтава, 2004. 249 с.

85. Титаренко В. П. Полтавська традиційна вишивка: минуле і сучасне (виховний аспект): *навч.-метод. посіб.* Полтава : Верстка, 2000. 136 с.

86. Титаренко В. П. Українська народна вишивка у творах полтавських майстринь. Полтава: Інарт, 2008. 212 с.

87. Трудове навчання. 5–9 класи: Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804: <https://ru.osvita.ua/school/program/program-5-9/56126/>

88. Тхоржевский Д. До стандарту змісту освітньої галузі «Технологія». *Трудова підготовка в закладах освіти.* 1996. № 2. С. 2–4.

89. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Ч. I. Теорія трудової діяльності. Київ: РННЦ «ДІНІТ», 2000. 248 с.

90. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Ч. II. Теорія трудової діяльності. Київ: РННЦ «ДІНІТ», 2000. 248 с.

91. Тхоржевський Д. О., Гетта В. Г. Проблемне навчання на уроках праці. Київ: Рад. шк., 1980. 140 с.

92. Усе про мотивацію / Укл. А.Г. Дербеньова. Харків: Видавництво «Ранок», 2012. 207 с.

93. Ушинський К. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології. *Твори:* в 6-и т. Т. 5. Київ: Рад. школа, 1952. 430 с.

94. Фармаковский В. И. Педагогика дела. Теория и практика трудового обучения в школе. Одесса: Книжный магазин Т-ва А. С. Суворова «Новое время», 1911. 182 с.

95. Формування громадянської компетентності старшокласників засобами інтерактивних методів навчання: *метод. посіб.* Донецьк: Каштан, 2012. 78 с.

96. Фридман Л. М., Кулагина И. Ю. Психологический справочник учителя. Москва, 1991. 260 с.

97. Фурман А. В. Проблемні ситуації в навчанні: *книга для вчителя.* Київ: Рад. шк., 1991. 191 с.

98. Хатько Л. І. Усі уроки трудового навчання. 9 клас. Блок 2. Інваріантна складова. Харків: Вид. група «Основа», 2017. 157.

99. Чепіга Я. Ф. Азбука трудового виховання й освіти: основи організації трудової школи з методологією початкового навчання. Київ: Держвидав, 1922. 147 с.

100. Чепіль М. М. Педагогічні технології: *навч. посіб. для вищ. навч. закл.* Київ: Академвидав, 2012. 222 с.

101. Шиян Н. І. Профільне навчання у школах сільської місцевості: теорія і практика: *монографія.* Полтава, 2004. 302 с.

102. Школа майбутнього як інноваційний заклад освіти: *наук. метод. посібник* / В. М. Мадзігон, Л. М. Ващенко, Л. І. Даниленко та ін.; за ред.

В. М. Мадзігона. Київ, 2010. 144 с.

103. Шулдик Г. О., Шулдик В. І. Педагогічна практика: *навч. посіб. для студ. пед. вузів*. Київ: Наук. світ, 2000. 143 с.

104. Шушкевич А. Ф. Усі уроки трудового навчання (дівчата). 5–6 класи. Варіативна складова. Харків: Вид. група «Основа», 2015.

105. Юрженко В. В. Методологічні підходи до визначення структури й змісту освітньої галузі «Технології» в основній школі: *монографія*. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. 409 с.

106. Янцур М. С. Теорія трудового навчання: *навч. пос.: курс лекцій для студ.*. Рівне : РДГУ РВВ, 2010. 395 с.

ПРОГРАМА

виконання дослідження за завданням курсової роботи

Назва етапу	Термін	Завдання	Результат
1. Вибір (постановка) проблеми.		1.1. Ознайомлення з літературними джерелами; 1.2. Ознайомлення з державними документами; 1.3. Вивчення педагогічної документації; 1.4. Аналіз педагогічного досвіду.	1.1. Визначення проблеми дослідження.
2. Вибір та обґрунтування теми, постановка мети та задач		2.1. Визначення структурних компонентів вступу; 2.2. Визначення основних напрямів дослідження.	2.1. Вступ до роботи; 2.2. Початковий план.
3. Вивчення стану проблеми: 3.1. ... за посібниками; 3.2. ... за періодикою; 3.3. ... за монографіями.		3.1. Складання анотацій; 3.2. Складання конспектів та виписок; 3.3. Складання бібліографічних карток.	3.1. Реферат з теми дослідження; 3.2. Рукопис першого розділу.
4. Розробка експериментальної методики		4.1. Визначення експериментального фактору. 4.2. Визначення організаційно-методичних умов ефективного використання експеримент. фактору	4.1. Опис експериментальної методики; 4.2. Рукопис другого розділу.
5. Розробка експерименту		5.1. Розробка методики експерименту.	5.1. Опис експерименту.
6. Збір емпіричного (експериментального) матеріалу		6.1. Проведення спостережень; 6.2. Проведення експерименту; 6.3. Проведення анкетування, опитування та бесід.	6.1. Групування результатів у таблицях; 6.2. Графічна інтерпретація результатів.
7. Підведення підсумків експериментальної роботи		7.1. Статистична обробка отриманих результатів. 7.2. Аналіз результатів експерименту.	7.1. Висновки про достовірність отриманих результатів; 7.2. Висновки за рез-ми експерименту. 7.3. Рукопис третього розділу.
8. Підведення загальн. підсумків		8. Загальний аналіз виконаного дослідження.	8.1. Загальні висновки по роботі.
9. Оформлення роботи		9.1. Компоновка змісту роботи. 9.2. Літературне оформлення роботи. 9.2. Складання списку використаних джерел. 9.3. Складання додатків.	9.1. Уточнена тема та зміст роботи; 9.2. Редагування тексту роботи; 9.3. Список використаних джерел 9.4. Додатки до роботи.
10. Упровадження результатів дослідження в практику		10.1. Складання програм, рекомендацій, інструкцій або виготовлення наочностей чи зразків. 10.2. Розробка графічної чи комп'ютерної презентації отриманих результатів	10.1. Методичні розробки або наочності чи зразки. 10.2. Креслення, плакати чи комп'ютерна програма, презентація.

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

**Державний вищий навчальний заклад
Донбаський державний педагогічний університет**

Кафедра теорії і практики технологічної та професійної освіти

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Методика навчання технологій»

**РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ НА
УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЇ В 5–6 КЛАСАХ»**

Виконала

студентка гр. 5(1) СО

Чигирик Аліна Сергіївна

Науковий керівник

доктор пед. наук, професор

Стешенко В.В.

Дніпро–Слов'янськ, 2025

ЗРАЗОК БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

№ п/п	Вид	Зразок бібліографічного опису
1.	Державні документи	<p>1. Закон України «Про освіту». <i>Відомості Верховної Ради (ВВР)</i>, 2017, №38-39, ст.380. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.</p> <p>2. Концепція розвитку педагогічної освіти / Затверджено наказом Міністерства освіти України від 16 липня 2018 р. №777. URL: https://mon.gov.ua.</p> <p>3. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/</p> <p>4. Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025–2030 роки від 20.08.2025 № 1163. URL: https://surl.li/hfxucc</p>
2.	Книга одного автора, монографія	<p>1. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Ч. 1. Теорія трудового навчання. Київ: РННЦ „ДІНІТ”, 2000. 248 с.</p> <p>2. Юрженко В. В. Методологічні підходи до визначення структури й змісту освітньої галузі «Технології» в основній школі: <i>монографія</i>. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 409 с.</p>
3.	Книга кількох авторів	<p>1. Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. Технології розвитку критичного мислення учнів: <i>науково-метод. посіб.</i> / Наук. ред. О. І. Пометун. Київ, 2006. 220 с.</p> <p>2. Підготовка вчителя трудового навчання в контексті оновлення професійних і освітніх стандартів: <i>колективна монографія</i> / Кол. авт. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020–2021. 243 с.</p>
4.	Підручник або посібник за редакцією	<p>1. Теорія і методика навчання технологій : <i>навчальний посібник</i> для здобувачів освіти ступеня молодший бакалавр та бакалавр за спеціальністю А4 Середня освіта (за спеціальностями) / І.П. Андрощук, І.В. Андрощук, В.В. Бербец, Т.М.Бербец та ін. / за заг. ред. О. М. Коберника. Вінниця, 2025. 692 с.</p> <p>2. Сидоренко В. К., Терещук Г. В., Юрженко В. В. Основи техніки і технології: <i>навч. посібник</i>. Київ: НПУ, 2001. 163 с.</p>

5.	Стаття одного автора у журналі або в збірці	<p>1. Мадзігон В. М. Трудова підготовка і професійна освіта як інструмент формування компетентісних характеристик старшокласників у зарубіжних країнах. <i>Старша школа зарубіжжя : організація та зміст освіти</i> / За ред. О. І. Локшиної. Київ: СПД Богданова А. М., 2006. С. 41–54.</p> <p>2. Стешенко В. В. Технологія як базова наука трудового навчання. <i>Інноваційна педагогіка: науковий журнал</i>, 2019. Спецвипуск. С. 113-117</p>
6.	Стаття кількох авторів	<p>1. Velychko V., Steshenko V., Yashanov S., Vovk N. & Kitova O. Modelling of pedagogical technologies on the basis of activity approach. <i>SHS Web Conf.</i> Volume 104, 2021. Second International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2021). Learning Methodology. URL : https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403015</p> <p>2. Стешенко В. В., Хаєт Л. Г., Вовк Н. В., Бистрицька Н. О. До постановки проблеми формування в учнів споживчої культури. <i>Проблеми трудової і професійної підготовки: наук.-метод. зб. Слов'янськ: СДПУ, 2006. Вип. 11. С. 16–22.</i></p>
7.	Збірка складена укладачем	<p>1. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. В 5-ти т. Київ: Рад. шк, 1977. Т. 1. 572 с.</p> <p>2. Ушинський К. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології. <i>Твори</i>: в 6-и т. Т. 5. Київ: Рад. школа, 1952. 430 с.</p>
8.	Навчальна програма	<p>1. Трудове навчання. 5–9 класи: Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. URL : https://ru.osvita.ua/school/program/program-5-9/56126/</p> <p>2. Модельна навчальна програма «Технології. 5–6 класи»: для закладів загальної середньої освіти / автори: Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С, Приходько Ю. М.). URL: https://ru.osvita.ua/school/program/program-5-9/83158/</p>
9.	Стаття у газеті	<p>1. Олена Биковська. Педагогіка здібностей і талантів. <i>Освіта</i>. №35–36. 18–25 вересня 2019 р. С. 2–3.</p> <p>2. Тевлін Б., Прокопенко Л. Міжпредметні зв'язки : природа поділу немає. <i>Освіта</i>. 1992. 8 серпня.</p>

Методичні вказівки

*Стешенко Володимир Васильович
Пшеничний Максим Володимирович*

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсових робіт з навчальної дисципліни
«Методика навчання технологій» / для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності «А4 Середня освіта (Технології)»
(«0.14 Середня освіта (Трудове навчання та технології)») /

Дніпро-Слов'янськ, 2025
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Комп'ютерний макет: Бистрицька Н. О.

Відповідальний за випуск В. І. Бондаренко

Надруковано з авторського оригінал-макета.